

Ministerie van Justitie

Directoraat-Generaal Wetgeving, Internationale Aangelegenheden en Vreemdelingenzaken

Directie Wetgeving

Postadres: Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

Aan de Koninklijke Nederlandse Akademie van
Wetenschappen
Postbus 19 121
1000 GC AMSTERDAM

Bezoekadres

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Telefoon (070) 3 70 79 11
Fax (070) 3 70 75 19
www.justitie.nl

Ons kenmerk
Onderwerp

5571071/08/6
Wetsvoorstel deskundige in strafzaken (31 116)

Bij beantwoording de
datum en ons kenmerk
vermelden. Wilt u slechts
één zaak in uw brief
behandelen.

Met verwijzing naar het gesprek dat ik op 20 augustus j.l. met uw voorzitter en twee leden van uw Academie mocht hebben, en mede naar aanleiding van uw brief van 30 juli 2008, bericht ik u het volgende

Ik stel voorop dat ik uw constructieve bijdrage vanuit uw bijzondere verantwoordelijkheid voor het bevorderen van adviseren omtrent wetenschapsbeoefening en de beoordeling van de kwaliteit van wetenschappelijk onderzoek in hoge mate waardeer. Waar het gaat om de beoordeling van de kwaliteit van wetenschappelijke oordelen uitgesproken in het kader van deskundigenrapportage in strafzaken betreft dit ook de kwaliteit van de strafrechtspleging, waarvoor ik verantwoordelijk ben. Ik teken aan dat het bij het invoeren van een deskundigenoordeel in een strafzaak niet altijd wetenschappelijke kennis betreft. Deskundigen kunnen in strafzaken ook geraadpleegd worden vanwege hun specifieke kennis van en ervaring op de meest uiteenlopende terreinen, zoals bijvoorbeeld de uitoefenaren van een bijzonder ambacht of hobbyisten op velerlei terrein.

In uw brief vestigt u de aandacht op twee wetsvoorstellen: hervorming van de herzieningsprocedure en de verbetering van de regeling van de positie van de deskundige in strafzaken. Het eerste is als conceptwetsvoorstel voor consultatie aan een aantal belanghebbenden gezonden; het tweede is aanhangig bij de Eerste Kamer ((Kamerstukken I 2007/08, 31 116 nr. D) .

Met u ben ik van oordeel dat het in het algemeen beter zou zijn te voorkomen dat afgesloten strafzaken moeten worden heropend, zeker in de gevallen waarin achteraf twijfel rijst aan de juistheid van een wetenschappelijk deskundigenoordeel of de juridische waardering daarvan. Niettemin vrees ik dat een dergelijke graad van perfectie niet zal kunnen worden bereikt; erkend moet worden dat wetenschappelijke noch rechterlijke oordelen deze mate van onfeilbaarheid zullen bereiken. Ook moet rekening worden gehouden met technologische ontwikkelingen en nieuwe onderzoeksmethoden, waarvan de implicaties met betrekking tot de waarheidsvinding onder ogen moeten worden gezien. Ik denk in het bijzonder aan de ontwikkeling van het DNA-onderzoek, dat een rol kan spelen bij de herziening ten voordele en ten nadele van een veroordeelde respectievelijk vrijgesprokene. Daarvoor is in het hiervoor genoemde conceptwetsvoorstel ruimte voor gemaakt.

Ten aanzien van het wetsvoorstel deskundige in strafzaken en het daarop gebaseerde register van deskundigen spreekt u de vrees uit dat de toetsing op basis van de criteria geformuleerd door de verschillende beroepsgroepen of disciplines in de eerste plaats het risico in zich bergt dat vooral deskundigen met beperkte wetenschappelijke kennis in het register zullen worden opgenomen en in de tweede plaats dat een onterechte tweedeling ontstaat tussen geregistreerde en niet geregistreerde deskundigen.

Het register beoogt juist een minimumniveau van kwaliteit van deskundigen te garanderen. Met het register is niet beoogd een rangorde in kwaliteit van deskundigen aan te brengen. Het betreft, als hiervoor gezegd, een garantie betreffende een bepaald niveau van kwaliteit. Of de desbetreffende deskundige ook de meest geschikte is in de concrete zaak staat ter beoordeling aan de rechter. Over het oordeel wie daarvoor in aanmerking komt, kunnen verdediging en openbaar ministerie zich uitlaten. Als de rechter een deskundige aanwijst die niet in het register is opgenomen, moet hij motiveren op grond van welke kwalificaties, ervaring en kennis hij iemand als zodanig aanmerkt. Er is rekening mee gehouden dat het register nooit de behoefte zal dekken aan de enorme variëteit aan deskundigheid die niet gebonden hoeft te zijn aan een academische opleiding en die in een strafzaak aan de orde kan komen. Zeer specifieke deskundigheid op een klein terrein laat zich moeilijk in kaart brengen en dat is niet tevoren in abstracto te voorzien. Wat wel te voorzien valt, is dat binnen de kring van forensisch psychologen en psychiaters en die van de forensische deskundige met een zekere natuurwetenschappelijke of medische achtergrond overeenstemming is ontstaan over de normen

waaraan deze deskundigen bij het rapporteren in strafzaak moeten voldoen. Als dit wetsvoorstel tot wet wordt verheven, zullen zij dan ook het eerst voor registratie in aanmerking komen.

Het is in het algemeen juist dat de rechter niet is toegerust om zelfstandig te beoordelen wie de beste deskundige is op een bepaald terrein. Hij is daarvoor ten dele afhankelijk van een oriëntatie binnen de(beroeps)groep van deskundigen op een bepaald (vak)terrein. Het wetsvoorstel biedt voorts de mogelijkheid - en stimuleert dat ook - om te komen tot een betere rapportage, doordat contact tussen opdrachtgever en deskundige wordt aangemoedigd ter verduidelijking van de vraagstelling. Voorts mag van een professionele deskundige worden verwacht dat hij zijn oordeel en rapportage kan plaatsen in de context van wat binnen zijn beroepsgroep algemeen aanvaard is (en derhalve moet meedelen dat zijn oordeel over een bepaalde stand van zaken geen gemeengoed is binnen zijn kring). Artikel 51I van het wetsvoorstel bepaalt dat de deskundige aan zijn opdrachtgever een met redenen omkleed verslag uitbrengt. Hij geeft daarbij zo mogelijk aan welke methode hij heeft toegepast, in welke mate deze methode en de resultaten daarvan betrouwbaar kunnen worden geacht en welke bekwaamheid hij heeft bij de toepassing van de methode.

Het wetsvoorstel strekt er dus toe mogelijk te maken om tot een verantwoorde keuze te komen en dat een gemaakte keuze beter verantwoord wordt. De huidige wetgeving laat in het geheel geen mogelijkheid voor het stellen van geobjectiveerde kwaliteitseisen met het oog op controlebaarheid; het wetsvoorstel doet dat wel en dit leidt naar mijn oordeel tot een belangrijke verbetering in de strafrechtspraktijk.

De opzet van het register is van de aanvang geweest dat het openbaar moest zijn, om niet alleen de zittende en de staande magistratuur de mogelijkheid te bieden een gekwalificeerde deskundige een opdracht tot rapportage te verlenen, maar ook de verdediging die een verzoek tot tegenonderzoek overweegt, de mogelijkheid te geven een dergelijke deskundige te raadplegen. Over de wijze waarop een geregistreerde deskundige kan worden benaderd, zal het in te stellen College voor de gerechtelijke deskundige zich nog beraden. Het College zal ook graag bereid zijn zich in het kader van zijn taakuitoefening met u te verstaan over het verkrijgen van inzicht in ontwikkelingen betreffende normering binnen beroepsgroepen en/of vakterreinen teneinde na te gaan wanneer registratie van bepaalde vertegenwoordigers mogelijk en wenselijk is. Het zal daarbij kunnen profiteren van de ervaring die is opgedaan bij het

opzetten van de door u genoemde LDM, die evenwel voornamelijk functioneert ten behoeve van de politie in het opsporingsonderzoek.

Ik onderschrijf uw opvatting dat beter wederzijds begrip van elkaars professionele attitude (enerzijds wetenschappelijk onderzoekers die optreden als deskundige in strafzaken en anderzijds het openbaar ministerie, de rechterlijke macht en de verdediging) kan bijdragen aan de goede verhouding tussen rechtspleging en wetenschap. Uw brief en mijn antwoord hierop zullen betrokken worden in de voorbereiding van de oprichting van het College voor de gerechtelijke deskundige, die is voorzien op het tijdstip dat het wetsvoorstel tot wet wordt verheven en in werking treedt.

Ik hoop u met het voorgaande voldoende te hebben geïnformeerd. Ik ga ervan uit dat u geen bezwaar hebt tegen toezending van deze brief aan de Eerste Kamer, nu u zich blijkens uw brief van 30 juli ook tot de Vaste Commissie voor Justitie uit de Eerste Kamer hebt gewend.

De Minister van Justitie,